

Terminologie - Slovník

Terminology - Vocabulary

Terminologie - Vocabulaire

Terminologielehre - Begriffe

Tato norma je identická s ISO 1087:1 990

This standard is identical with ISO 1087:1990

26158

Strana 2

Národní předmluva

Při zpracování této normy se vycházelo z toho, že čeština představuje jiný typ jazyka než angličtina, na jejímž základě byl překlad pořízen. Zatímco čeština patří mezi slovanské jazyky, jejichž charakteristickým rysem je flexe a derivace, angličtina je představitelem jazyků germánských, které se vyznačují vývojovou tendencí analytickou. Proto se v některých případech vedle překladu anglických příkladů uvádějí i příklady, které jsou charakteristické pro český jazyk, popřípadě se soubor příkladů rozšiřuje o typy, které se v angličtině nevyskytují. Týká se to zejména terminologie související s tvořením slov a morfologií, dále pak s polysémií, homonymií i některými dalšími jazykovými jevy.

Tam, kde anglické příklady neodpovídají českému jazykovému systému, se český překlad neuvádí.

Příklady charakteristické pro jazykový systém češtiny i některé další výklady se uvádějí v národní poznámce. Termíny a jejich definice uváděné v této normě se váží k metajazyku v oblasti normalizace terminologie a v jiných oblastech mohou mít jiný nebo posunutý význam, popř. mohou nést i významy další. Tato norma sama o sobě proto nemůže nahradit komplexní lingvisticko-terminologický výklad.

Další souvisící normy

ČSN 01 0500 Terminologické normy - Příprava a uspořádání

Vypracování normy

Zpracovatel: PhDr. Věra Vlková, CSc., IČO 44349785

Technická normalizační komise: TNK 114 Terminologie. Principy a koordinace

Pracovník Českého normalizačního institutu: ing. Jarmila Millerová

Strana 3

MEZINÁRODNÍ NORMA Terminologie Slovník

ISO 1 087
První vydání
1990-05-01

MDT 001.4

Deskriptory: terminology, vocabulary

Obsah	strana
Předmluva	6
Úvod	6
1 Předmět normy	6
2 Jazyk a realita	6
2.1 objekt	6
2.2 obor	6
2.3 speciální jazyk	7
3 Pojem	7
3.1 pojem	7
3.1.1 vypůjčený pojem	7
3.1.2 nadřazený pojem	7
3.1.2.1 generický pojem	7
3.1.2.2 souhrnný pojem	7
3.1.3 podřazený pojem	8
3.1.3.1 specifický pojem	8
3.1.3.2 partitivní pojem	8
3.1.4 souřadný pojem	8
3.2 charakteristika	8

3.3	druh charakteristiky	8
3.4	intenze	9
3.5	extenze	9
3.6	třída	9
3.7	vztah (mezi pojmy)	9
3.7.1	hierarchický vztah	9
3.7.1.1	generický vztah	9
3.7.1.2	partitivní vztah	9
3.7.2	nehierarchický vztah	10
3.7.2.1	sekvenční vztah; vztah následnosti	10
3.7.2.2	pragmatický vztah	10
3.8	pojmová korespondence	11
3.9	pojmové pole	12
3.10	pojmový systém	12
4	Definice	12
4.1	definice	12
4.1.1	intenzionální definice	12
4.1.2	extenzionální definice	13
5	Terminologie	13
5.1	terminologie	13
5.2	nomenklatura	13
5.3	Vyjádření pojmu	13
5.3.1	označení; designace	13
5.3.1.1	značka	13
5.3.1.2	termín	14

Strana 4

5.3.1.3	název	14
5.4	Vztahy mezi termíny a pojmy	14
5.4.1	monosémie	14
5.4.2	mononymie	14
5.4.3	synonymie	14
5.4.4	polysémie	14
5.4.5	homonymie 1	5
5.4.6	ekvivalence	15
5.5	Tvoření termínů 1	5
5.5.1	varianta 1	5
5.5.2	zkrácený termín	15
5.5.2.1	zkratka	16
5.5.2.1.1	iniciálová zkratka	16
5.5.2.1.2	zkratkově slovo; akronymum	16
5.5.3	terminologický prvek	16
5.5.3.1	slovo	17
5.5.3.2	tvar slova	17
5.5.3.3	základní tvar	17
5.5.3.4	kořen	17
5.5.3.5	kmen	18
5.5.3.6	morfém 1	8
5.5.3.6.1	afix	18
5.5.3.6.1.1	předpona; prefix	18
5.5.3.6.1.2	přípona; sufix 1	8
5.5.3.6.2	koncovka 1	8
5.5.4	odvozené slovo	18

5.5.5	jednoduchý termín 1	9
5.5.6	složený termín	19
5.5.6.1	terminologické sousloví 1	9
5.5.7	neologismus	19
5.5.8	přejatý termín	20
5.6	Hodnocení termínů	20
5.6.1	preferovaný termín	20
5.6.2	dovolený	20
5.6.3	nevhodný termín	20
5.6.4	zastaralý termín	20
5.7	Úpravy termínů	20
5.7.1	useknutí	20
5.7.2	permutace	20
6	Slovní zásoba	21
6.1	Zpracování	21
6.1.1	terminologická práce	21
6.1.2	excerpce	21
6.1.2.1	zdroj	21
6.1.2.2	korpus	21
6.1.2.3	známka; token	21
6.1.2.4	typ	21
6.1.2.5	identifikace termínu	21
6.1.2.6	seznam	21
6.1.3	terminologický záznam	21
6.1.4	terminologický formát	22
6.1.5	terminologický údaj	22
6.1.5.1	heslové slovo	22
6.1.5.2	gramatická charakteristika	22
6.1.5.3	kód jazyka	22
6.1.5.4	kód země	22
6.1.5.5	klasifikace terminologické platnosti	22
6.1.5.6	označení oboru	23
6.1.5.7	kontext	23

Strana 5

6.1.5.8	ilustrace	23
6.1.5.9	poznámka	23
6.1.5.10	kód zdroje	23
6.2	Prezentace	23
6.2.1	slovník	23
6.2.1.1	terminologický slovník	23
6.2.1	.1 .1 oborový slovník	23
6.2.2	mikrostruktura	24
6.2.2.1	heslový termín	24
6.2.2.2	heslo	24
6.2.3	makrostruktura	24
6.2.3.1	seznam heslových termínů	24
6.2.3.2	systematické uspořádání	24
6.2.3.3	abecední uspořádání	24
6.2.3.4	smíšené uspořádání	24
6.2.3.5	rejstřík ¹	25
6.2.3.6	transliterace	25
6.2.3.7	transkripce	25

6.2.3.8	romanizace	25
7	Terminologická práce s pomocí výpočetní techniky	25
7.1	část slova	26
7.2	komprese; zhušťování	26
7.3	analýza textu (v terminologii)	26
7.4	třídící klíč (v terminologii)	26
7.5	seznam vyloučených názvů	26
7.6	seznam přijatých názvů	26
7.7	terminologická konkordance	27
7.8	rejstřík ²	27
7.8.1	invertovaný rejstřík	27
7.8.2	retrogradní rejstřík	27
7.8.3	lemmatizovaný rejstřík	27
7.9	terminologická databáze	27
8	Teoretické základy a praktické aplikace	27
8.1	nauka o terminologii	27
8.2	terminologická práce	28
8.2.1	terminologická analýza	28
8.2.2	terminografie	28
8.3	normalizace terminologie	28
8.3.1	normalizace terminologických principů	29
8.3.2	normalizace terminologie	29
8.3.3	harmonizace pojmů	29
8.3.4	harmonizace termínů	29
	Abecední rejstříky	30
	Český	30
	Anglický	32
	Francouzský	35

Předmluva

ISO (Mezinárodní organizace pro normalizaci) je celosvětovou federací národních normalizačních orgánů (členů ISO).

Mezinárodní normy obvykle připravují technické komise ISO. Každý člen ISO, který se zajímá o předmět, pro který byla vytvořena technická komise, má právo být v této technické komisi zastoupen. Práce se zúčastňují vládní i nevládní mezinárodní organizace, s nimiž ISO navázala pracovní styk. ISO úzce spolupracuje s Mezinárodní elektrotechnickou komisí (IEC) ve všech záležitostech normalizace v elektrotechnice.

Návrhy mezinárodních norem přijaté technickými komisemi se rozesílají členům ISO k hlasování. Vydání mezinárodní normy vyžaduje souhlas nejméně 75 % hlasujících členů.

Mezinárodní norma ISO 1 087 byla připravena technickou komisí ISO/TC 37 Terminologie (principy a koordinace).

Tato norma ruší a nahrazuje Doporučení ISO/R 1087:1 969, z něhož byla vytvořena technickou revizí.

-- Vynechaný text --